

DIAGNOZA I DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI W GMINIE SUŁKOWICE

SPIS TREŚCI

I. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych.....	3
I.1. Położenie administracyjne i geograficzne	3
I.2. Sfera społeczna	3
I.2.1. Demografia	3
I.2.2. Bezrobocie.....	5
I.2.3. Pomoc Społeczna	8
I.2.4. Kapitał społeczny	9
I.3. Sfera gospodarcza.....	11
I.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	13
I.5. Sfera techniczna.....	16
I.6. Sfera środowiskowa	16
I.7. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji.....	17
I.7.1. Identyfikacja obszarów zdegradowanych	17
I.7.2 Określenie obszaru rewitalizacji.....	21

liczby mieszkańców miejscowością na terenie gminy jest miasto Sułkowice. W 2022 r. jego mieszkańcy stanowili 43% ogółu mieszkańców gminy. Z kolei najmniejsza miejscowość to Biertowice, zamieszkiwane przez 6,64% ogółu mieszkańców gminy.

Analiza zmiany potencjału demograficznego w latach 2016-2020 wskazuje pozytywny kierunek zmian, tj. niewielki wzrost ogólnej liczby mieszkańców gminy (1,6%). U podstaw tej tendencji leżą zarówno utrzymujący się napływ migracyjny mieszkańców (saldo migracji 1,6 os./1000 mieszkańców), jak i przyrost naturalny (w latach 2018-2022 wyłącznie w ostatnim roku wskaźnik przyjął wartość ujemną). Gmina Sułkowice pod tym względem charakteryzowała się bardziej korzystną sytuacją niż powiat myślenicki oraz województwo małopolskie.

Tabela 1 Zmiana liczby mieszkańców gminy Sułkowice w latach 2018-2022.

	2018	2019	2020	2021	2022	zmiana 2018 rok = 100
województwo małopolskie	3 400 577	3 410 901	3 432 692	3 430 370	3 429 014	100,8
powiat myślenicki	127 028	127 600	129 108	129 391	129 538	102,0
gmina Sułkowice	14 916	14 982	15 053	15 146	15 160	101,6
Sułkowice - miasto	6 633	6 633	6 536	6 520	6 513	98,2
Sułkowice - obszar wiejski	8 283	8 349	8 517	8 626	8 647	104,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

Z punktu widzenia edukacji, rynku pracy, czy też ogólnego rozwoju usług społecznych szczególnie istotny jest wiek ekonomiczny ludności. Gminę Sułkowice charakteryzuje nieznacznie korzystniejsza sytuacja demograficzna względem regionu. Udział mieszkańców młodych, tj. poniżej 17. roku życia wynosił w 2022 r. 21,5%, i był wyższy od wartości odnotowanych w powiecie oraz województwie. Analiza danych historycznych wskazuje jednak na zachodzenie w gminie i w całym regionie zmian zmierzających do starzenia się społeczności. W ciągu zaledwie 5 lat w gminie udział osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymał się co prawda na stałym poziomie przy jednoczesnym istotnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym o ponad 13% (w województwie małopolskim o 5%).

Tabela 2 Struktura mieszkańców według ekonomicznych grup wieku w latach 2018-2022.

	w wieku przedprodukcyjnym			w wieku produkcyjnym			w wieku poprodukcyjnym		
	2018	2022	zmiana 2018 rok=100	2018	2022	zmiana 2018 rok=100	2018	2022	zmiana 2018 rok=100
województwo małopolskie	19,0	19,3	101,6	61,0	59,7	97,9	20,0	21,0	105,0
powiat myślenicki	21,4	22,0	102,8	62,1	59,7	96,1	16,4	18,3	111,6
gmina Sułkowice	21,5	21,7	100,9	62,8	60,5	96,3	15,7	17,8	113,4
Sułkowice - miasto	21,2	21,0	99,1	62,8	60,7	96,7	16,0	18,3	114,4
Sułkowice - obszar wiejski	21,7	22,2	102,3	62,8	60,4	96,2	15,5	17,4	112,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych www.stat.gov.pl.

Wraz ze wzrostem udziału osób w wieku poprodukcyjnym odnotowuje się równoczesny spadek udziału osób młodych. Powyższy trend potwierdza wchodzenie w tzw. okres starości demograficznej. Utrzymywanie się tego trendu skutkować będzie koniecznością podjęcia działań w kierunku zapewnienia nie tylko właściwej infrastruktury społecznej, ale również dostosowania oferty usług społecznych do oczekiwań mieszkańców.

Dysproporcje w rozmieszczeniu miejscowości o najwyższym udziale osób w wieku poprodukcyjnym są wyraźne i wskazują na obszary, które już teraz wymagają stosownej interwencji (m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów).

Tabela 3 Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców w 2022 r. [%].

Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	16,40
Sułkowice	17,90
Biertowice	16,38
Harbutowice	15,67
Krzywaczka	14,50
Rudnik	16,57

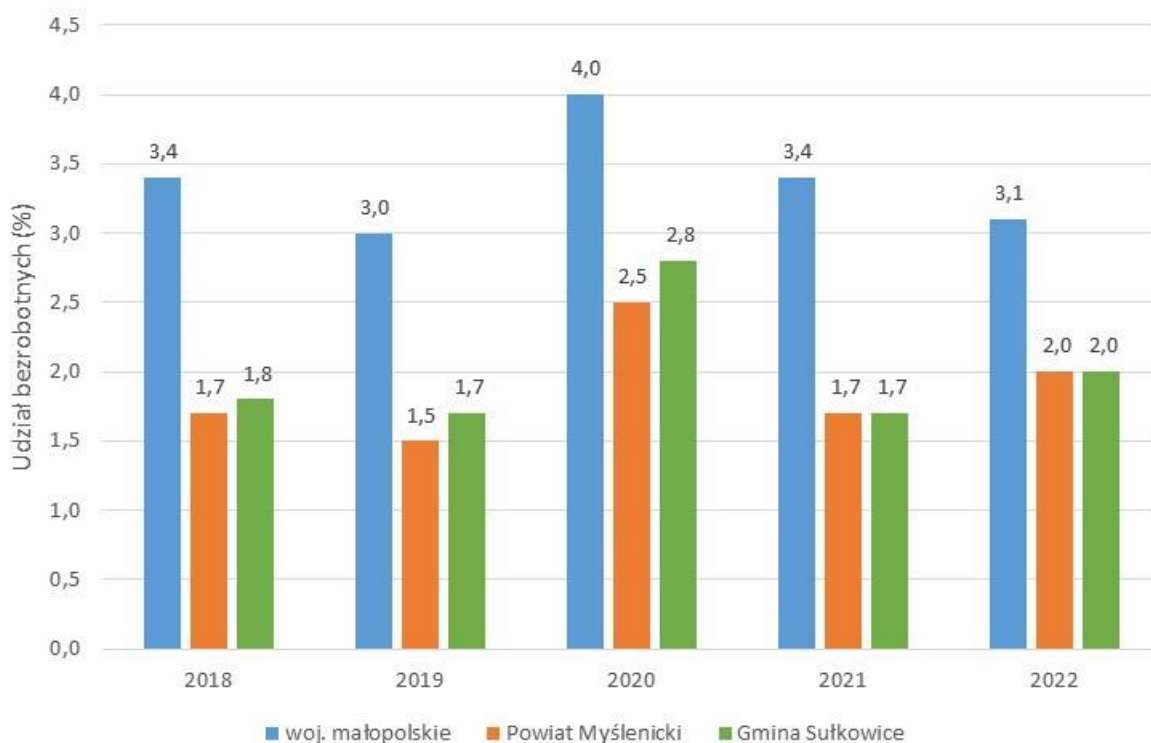
*Kolorem czerwonym zaznaczono jednostki, dla której wartość wskaźnika jest wyższa od wartości referencyjnej dla gminy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sułkowicach.

Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Sułkowicach udział osób w wieku poprodukcyjnym w 2022 r. wyniósł 16,4%. W przypadku dwóch miejscowości odnotowano przekroczenie wartości średniej wskaźnika starości demograficznej. Największe wartości wskaźnika występują w miejscowościach o największej liczbie mieszkańców.

I.2.2. Bezrobocie

Jednym z podstawowych zjawisk o negatywnym charakterze jest bezrobocie. W powiecie myślenickim na koniec 2022 r. zarejestrowanych było 1527 bezrobotnych, w tym 180 zamieszkuje gminę Sułkowice (11,8%). W latach 2018-2022 w gminie Sułkowice odnotowano wzrost liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne (8,4%). Pomimo tego wskaźnik udziału liczby osób pozostających bez pracy w liczbie osób w wieku produkcyjnym pozostał na poziomie niższym niż w regionie (ryc. 2).

Rysunek 2 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2018-2022.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych www.stat.gov.pl.

Przestrenny rozkład bezrobocia w gminie Sułkowice wykazuje wewnętrzne dysproporcje. Rozkład wartości wskaźnika (udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców²) w analizowanych miejscowościach mieści się w zakresie od 0,78% (Krzywaczka) do 1,8% (Biertowice). Wartość wskaźnika poniżej średniej odnotowana została wyłącznie w miejscowości Krzywaczka. Najwięcej osób pozostających bez pracy mieszkało w Sułkowicach - 47,2% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w gminie.

Grupą bezrobotnych znajdującą się w szczególnej sytuacji i wymagającą podjęcia szczególnych działań są osoby długotrwale bezrobotne (osoby, które w okresie ostatnich dwóch lat pozostawały w rejestrze PUP przez minimum 12 miesięcy). Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Myślenicach liczba osób pozostająca bez pracy powyżej 12 miesięcy zamieszkująca na terenie gminy wyniosła w 2022 r. 76 osób, co stanowiło ponad 40% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Ponadto w gminie Sułkowice kobiety stanowią prawie połowę wszystkich pozostających bez pracy. Jest to szczególnie niekorzystne ze względu na spadek aktywności społecznej i zawodowej oraz rosnące zagrożenie wynikające ze względów ekonomicznych (konieczność wsparcia z tytułu pomocy społecznej). Aktywizacja zawodowa osób znajdujących się w szczególnej sytuacji ze względu na płeć czy wiek, pozwoli na skuteczne

² W związku z brakiem danych o liczbie aktywnych zawodowo w poszczególnych miejscowościach, analizę dotyczącą osób bezrobotnych przeprowadzono w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców oraz do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym.

przeciwdziałanie potencjalnym ekonomicznym i społecznym zagrożeniom dla rozwoju gminy.

Uwzględniając punkt odniesienia, jakim są mieszkańcy, którzy mogą stanowić o aktywnych zasobach rynku pracy, rozmieszczenie obszarów o największym odsetku bezrobotnych wskazuje na miejscowości wymagające szczególnej uwagi w tym zakresie. Skala nasilenia problemu bezrobocia wśród osób w młodym wieku (do 25 lat) jest zróżnicowana przestrzennie. Średnia wartość dla gminy w 2022 r. wynosiła 20,6%, natomiast wśród miejscowości o szczególnej koncentracji problemu wymienić można Rudnik (25%) i Sułkowice (42,3%).

Na uwagę zasługuje fakt, że na każdych 100 osób zarejestrowanych w PUP Myślenice przypada prawie 20 osób z niskim wykształceniem (gimnazjalnym, podstawowym i poniżej). Determinuje to tym samym katalog możliwych działań niezbędnych do podjęcia w kierunku aktywizacji tej grupy społecznej.

Tabela 4 Negatywne zjawiska społeczne w gminie Sułkowice – bezrobocie.

Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców (%)	
Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	1,19
Sułkowice	1,30
Biertowice	1,80
Harbutowice	1,39
Krzywaczka	0,78
Rudnik	0,97
Udział kobiet wśród ogólnej liczby bezrobotnych (%)	
Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	45,56
Sułkowice	38,82
Biertowice	50,00
Harbutowice	40,00
Krzywaczka	62,50
Rudnik	55,56
Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	
Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	42,22
Sułkowice	42,35
Biertowice	55,56
Harbutowice	48,00
Krzywaczka	37,50
Rudnik	33,33
Udział bezrobotnych do 25. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	
Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	20,56
Sułkowice	21,18
Biertowice	16,67
Harbutowice	16,00
Krzywaczka	18,75
Rudnik	25,00
Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	
Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	18,33
Sułkowice	11,76
Biertowice	33,33

Harbutowice	24,00
Krzywaczka	25,00
Rudnik	19,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Myślenicach.

I.2.3. Pomoc Społeczna

Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) w Sułkowicach udzielił w 2022 r. pomocy 457 mieszkańcom. System pomocy społecznej objął zatem wsparciem 3% mieszkańców gminy. Z informacji OPS wynika, że w ostatnich kilku latach liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej sukcesywnie maleje. Trend spadkowy wynika z kilku sytuacji: aktualizacji przepisów określających kryteria przyznania wsparcia czy poprawy na regionalnym rynku pracy (m.in. rosnąca kwota minimalnego miesięcznego wynagrodzenia). Zmiany te przyczyniły się do spadku liczby osób bezrobotnych, a co za tym idzie- do ograniczenia liczby odbiorców pomocy społecznej. Zmiany można również upatrywać we wprowadzeniu programu 500+.

Analiza głównych przyczyn przyznania wsparcia wskazuje przede wszystkim na ubóstwo. W 2022 r. z pomocy OPS z tego powodu korzystało 260 osób, co stanowi ponad połowę wszystkich beneficjentów wsparcia. Najczęstszymi przyczynami występowania ubóstwa są: bezrobocie oraz niskie dochody gospodarstw domowych. Najczęściej problem ubóstwa diagnozowano w rodzinach, w których występuje również długotrwała choroba czy niepełnosprawność. Wynika to z faktu relatywnie niskich dochodów, które są niewystarczające dla zapewnienia godnych warunków życia rodzinom. Tym samym rodziny, np. wielodzietne, spełniają kryterium dochodowe niezbędne dla objęcia pomocą społeczną.

Analiza szczegółowa zmierzająca do wyznaczenia obszarów o koncentracji problemów społecznych została przeprowadzona w odniesieniu do mieszkańców objętych pomocą z powodu ubóstwa, bezrobocia oraz alkoholizmu i narkomanii. Rozkład przestrzenny danych dla wskazanych przyczyn jednoznacznie wskazuje na występowanie niekorzystnych zjawisk w trzech miejscowościach: Sułkowice, Biertowice oraz Harbutowice.

Tabela 5 Negatywne zjawiska społeczne w gminie Sułkowice . pomoc społeczna.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	
Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	30,33
Sułkowice	32,41
Biertowice	43,96
Harbutowice	59,12
Krzywaczka	19,60
Rudnik	14,89
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	
Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	17,25
Sułkowice	19,57
Biertowice	21,98
Harbutowice	29,00
Krzywaczka	16,17

Rudnik	6,77
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	
Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	2,52
Sułkowice	3,52
Biertowice	2,00
Harbutowice	2,79
Krzywaczka	1,47
Rudnik	1,35
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na 1000 mieszkańców	
Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	1,53
Sułkowice	2,75
Biertowice	0,00
Harbutowice	2,79
Krzywaczka	0,00
Rudnik	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułkowicach.

Malejąca liczba osób otrzymujących świadczenia nie musi być, i często nie jest, wskaźnikiem poprawy jakości życia mieszkańców. Wystarczy bowiem, że zmieniają się kryteria dostępu lub zamrożone zostaną progi dochodowe uprawniające do świadczeń, by zmieniła się liczba świadczeniobiorców, pomimo że sytuacja ekonomiczna i społeczna poszczególnych osób czy wspólnoty lokalnej pozostaje bez zmian.

Zgodnie ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sułkowice na lata 2021-2028 monitorowanie powyższych zjawisk (zwłaszcza ubóstwa i bezrobocia) jest niezbędne, gdyż w perspektywie najbliższych lat może nastąpić „konieczność odpowiedniego doboru instrumentów przeciwdziałających niekorzystnym skutkom problemu bezrobocia wśród mieszkańców gminy. Ponadto można się spodziewać w kolejnych latach niekorzystnych skutków pandemii wirusa COVID-19, które z pewnością znajdą swoje odzwierciedlenie na rynku pracy”³. Natomiast w przypadku alkoholizmu dostrzeżono bardzo widoczną tendencję wzrostową w zakresie liczby osób objętych pomocą. „Patrząc na problem alkoholizmu przez pryzmat działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych charakterystycznym jest, że od 2018 roku ponad połowa wniosków, jakie wpływają do GKRPA, przesyłanych jest do sądu celem zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego”⁴.

I.2.4. Kapitał społeczny

Ocena kapitału społecznego dokonana została m.in. w oparciu o poziom edukacji. W gminie Sułkowice przeanalizowano wyniki nauczania w szkołach podstawowych, co pozwoliło na wygenerowanie bazy danych charakteryzującej w jak najlepszy sposób poszczególne

³ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sułkowice na lata 2021-2028, s. 47.

⁴Tamże, s. 49.

miejsowości gminy. Na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego uwzględniono rozkład przestrzenny wyników w poszczególnych miejscowościach. Analiza została dokonana w oparciu o dane przekazane przez jednostki oświatowe z terenu gminy. Jej wyniki wskazują na niższe wyniki osiągane przez uczniów kształcących się w szkołach zlokalizowanych w Sułkowicach oraz Rudniku.

Tabela 6 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w 2022 r. (%).

Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	47,97
Sułkowice	46,21
Biertowice	69,00
Harbutowice	59,33
Krzywaczka	76,00
Rudnik	46,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych szkół podstawowych z terenu gminy Sułkowice.

Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywatela w życiu publicznym, zagwarantowaną przez Konstytucję jest prawo wyborcze. Analiza aktywności obywatelskiej została dokonana na podstawie uczestnictwa w wyborach prezydenckich, które odbyły się w 2020 r. W gminie Sułkowice na dzień ostatnich wyborów zamieszkiwało 11 452 obywateli uprawnionych do głosowania.

Frekwencja wyborcza zarejestrowana w gminie Sułkowice (69,66%) była niższa niż w powiecie myślenickim (73,00%) oraz województwie małopolskim (70,38%). Była natomiast wyższa niż średni wynik dla kraju (69,18%). Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w poszczególnych obwodach wyborczych pozwoliła wskazać, że wyłącznie w Biertowicach oraz Krzywaczce frekwencja była wyższa niż średnia dla gminy.

Tabela 7 Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 r.

Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	67,89
Sułkowice	67,44
Biertowice	72,30
Harbutowice	62,34
Krzywaczka	71,91
Rudnik	67,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

O jakości kapitału społecznego decyduje również uczestnictwo mieszkańców w kulturze. Jedną z miar jest poziom czytelnictwa. Zarówno dane Głównego Urzędu Statystycznego, jak i Gminnej Biblioteki Publicznej w Sułkowicach wskazują, że sytuacja w gminie Sułkowice, mimo mniej korzystnych wskaźników względem regionu, nie ulega pogorszeniu. W gminie daje się zauważyć spadek liczby czytelników przy jednoczesnym wzroście liczby wypożyczeń. Zgodnie z danymi Gminnej Biblioteki Publicznej karty biblioteczne posiadało 938 mieszkańców, tj. 6,22% ogółu ludności gminy. Średnio więc na 1000 mieszkańców około 62 osób posiada założoną kartę

biblioteczną. Spadek liczby czytelników może wynikać z łatwiejszego dostępu do źródeł elektronicznych, jak ebooki, z których chętnie korzystają zwłaszcza młodzi mieszkańcy.

Tabela 8 Biblioteki i poziom czytelnictwa w 2018 i 2022 r.

	ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)		czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności		wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	
	2018	2022	2018	2022	2018	2022
województwo małopolskie	4 498	4 678	194	170	14,6	16,0
powiat myślenicki	6 049	6 168	151	124	15,2	18,3
gmina Sułkowice	3 729	3 790	95	67	15,5	16,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych www.stat.gov.pl.

Rozkład przestrzenny poziomu czytelnictwa w gminie Sułkowice wskazuje, że najwięcej kart bibliecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wystawionych zostało w miejscowości Harbutowice.

Tabela 9 Liczba kart bibliecznych na 1000 mieszkańców.

Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	62,25
Sułkowice	57,02
Biertowice	24,98
Harbutowice	174,57
Krzywaczka	58,79
Rudnik	28,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnej Biblioteki Publicznej w Sułkowicach.

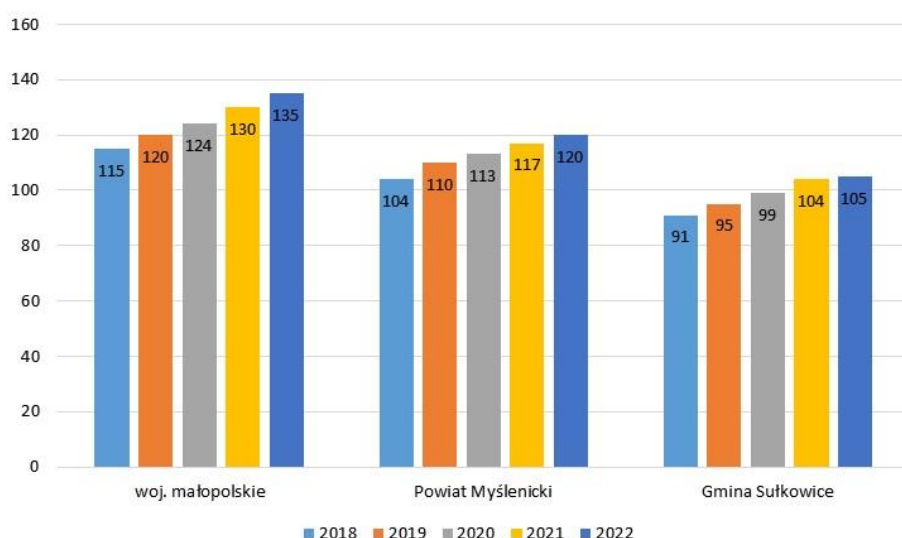
1.3. Sfera gospodarcza

Uwarunkowania związane z położeniem gminy determinują jej potencjał gospodarczy i rozwój przedsiębiorczości. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 r. w gminie zarejestrowanych było 1589 podmiotów gospodarczych, z czego zdecydowaną przewagę stanowił sektor prywatny (97,7%). Warunki dla rozwoju działalności gospodarczej sprawiają, że liczba firm wzrosła w latach 2018-2022 o 17,6%. Trend ten nie odbiega od kierunków zmian obserwowanych również w powiecie i województwie. W sektorze prywatnym największą rolę odgrywają osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą (88,5% firm sektora prywatnego). Działalność gospodarcza prowadzona jest praktycznie we wszystkich branżach (według sekcji PKD z 2007 r.).

W gminie Sułkowice funkcjonuje klaster kowalski, w którym działają m.in.: „KUŹNIA” Sułkowice S.A., „Juco” Sp. z o.o., „Edex - Pol”, F.P.H. „Pol - Met ” oraz „Suł- Met ”. Warto zaznaczyć, że „KUŹNIA” Sułkowice S.A. jest jednym z największych pracodawców w powiecie myślenickim. Do pozostałych znaczących pracodawców w gminie Sułkowice należą: przedsiębiorstwo „Juco” Sp. z o.o. oraz sklepy Biedronka, Lewiatan, GS Sułkowice (funkcjonujący pod marką Delikatesy

Centrum), FHU Zachęta (pod marką Lewiatan). Na terenie gminy funkcjonują też trzy podmioty, które można uznać za instytucje otoczenia biznesu - są to oddziały banków: Bank PeKaO SA i Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie. W miejscowości Sułkowice siedzibę ma Izba Gospodarcza, która zrzesza lokalnych przedsiębiorców. Gmina nie posiada odrębnego systemu wsparcia dla przedsiębiorców.

Ocena poziomu rozwoju przedsiębiorczości przeprowadzona w odniesieniu do regionu wskazuje, że w gminie Sułkowice na 1000 mieszkańców przypada mniejsza liczba podmiotów gospodarczych niż w powiecie myślenickim oraz województwie małopolskim (ryc. 3). Niemniej dynamika rozwoju działalności gospodarczej jest porównywalna.

Rysunek 3 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych www.stat.gov.pl.

Pomimo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych dostrzega się nieznaczne dysproporcje przestrzenne w rozwoju przedsiębiorczości w gminie.

Tabela 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w 2022 r.

Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	94,90
Sułkowice	99,07
Biertowice	109,89
Harbutowice	52,98
Krzywaczka	109,75
Rudnik	95,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru REGON.

Analiza danych wykazała, że zasadnicza część miejscowości charakteryzuje się wysokim rozwojem przedsiębiorczości. Jedynie w Harbutowicach wartość wskaźnika jest zdecydowanie niższa od wartości referencyjnej dla gminy. Tym samym można uznać, że głównym źródłem dochodu mieszkańców jest praca zarobkowa na zasadzie zatrudnienia.

I.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Sieć komunikacyjną gminy tworzą drogi: krajowa, wojewódzkie, powiatowe i gminne, choć ich znaczenie dla gminy jest różne. Przez teren gminy (w północnej części) przebiega krótki, 3,5-kilometrowy odcinek drogi krajowej nr 52 Bielsko-Biała - Głogoczów. W układzie północ-południe oraz wschód-zachód najistotniejsze połączenia stanowią drogi wojewódzkie nr: 955 Sułkowice - Jawornik i 956 Biertowice - Zembrzyce. Łączna długość dróg wojewódzkich w gminie to 15,96 km. Sieć dróg powiatowych obejmuje 16,8 km.

Wśród rozbudowanej sieci dróg gminnych większość stanowią odcinki lub drogi w stanie dobrym (38,2%). Jedna trzecia tej sieci to drogi wymagające remontu, zaś w stanie bardzo dobrym jest 28,2% dróg.

Przy istotnych obiektach powstały parkingi, których stan techniczny można określić jako dobry. Zlokalizowane są przy: jednostkach OSP Harbutowice, Sułkowice, Biertowice, Krzywaczka i Rudnik, Szkole Podstawowej nr 2 i OPS w Sułkowicach, kościołach w Sułkowicach, Harbutowicach, Biertowicach i Rudniku, Placu Targowym, Osiedlu Zielona, w Rynku w Sułkowicach, przy Centrum Kultury oraz GS w Krzywaczce.

Infrastruktura techniczna

Gmina Sułkowice charakteryzuje się dobrym dostępem do infrastruktury sieciowej w porównaniu do województwa i powiatu. W przypadku najważniejszych kategorii infrastruktury sieciowej (wodociągi, kanalizacja, gaz) w gminie odnotowano wyższe wartości wskaźnika gęstości sieci na 100 km² względem powiatu oraz województwa. Nie przełożyło się to natomiast na poziom korzystania z sieci rozdzielczej wodociągowej oraz kanalizacyjnej. Na uwagę zasługuje natomiast sukcesywny wzrost udziału korzystających, zwłaszcza w przypadku sieci gazowej. W 2022 r. ponad 80% mieszkańców gminy podłączonych było do sieci gazowej.

Tabela 11 Udział korzystających z instalacji sieciowych w 2018 i 2022 r. w gminie Sułkowice.

Jednostka	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności					
	wodociąg		kanalizacja		gaz	
	2018	2022	2018	2022	2018	2022
województwo małopolskie	81,3	82,4	63,3	65,7	63,2	67,2
powiat myślenicki	63,4	65,5	58,7	60,6	57,8	67,3
gmina Sułkowice	65,9	70,1	58,5	60,3	57,6	81,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych www.stat.gov.pl.

Niższy poziom korzystania z instalacji dotyczy sieci kanalizacyjnej. Co prawda gęstość sieci jest bardzo wysoka (232,8 km/100km²), ale korzysta z niej 60% mieszkańców gminy. Pozostali mieszkańcy posiadają indywidualne bezodpływowe zbiorniki, które opróżniają we własnym zakresie.

Na terenie gminy Sułkowice ogrzewanie obiektów oparte jest na rozwiązaniach indywidualnych, takich jak kotłownie, piece lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania. Sieci ciepłownicze nie występują. Energię ciepłą wykorzystuje się do: ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej, przygotowania posiłków⁵.

Infrastruktura społeczna

Na terenie gminy działają 3 przychodnie. W Przychodni Medycyny Rodzinnej w Sułkowicach oferowane są świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej oraz medycyny pracy, funkcjonuje gabinet medycyny szkolnej i pielęgniarka POZ. Ponadto placówka posiada możliwość zrobienia badań usg oraz badań laboratoryjnych. Przychodnia zatrudnia 13 lekarzy, pracujących w godzinach o 7.30 do 18.00. Drugą placówką w gminie jest NZOZ VITAMED z siedzibą w Sułkowicach. Przyjmuje tam 3 lekarzy, specjalistów z zakresu medycyny rodzinnej. Z kolei NZOZ Poradnie Specjalistyczne Aga-Vit pozwala na skorzystanie z oferty kardiologa i okulisty. Łącznie usługi medyczne świadczy tam 5 lekarzy. Dodatkowo na terenie gminy działają gabinety stomatologiczne w: Rudniku, Harbutowicach i Sułkowicach. Z terenu gminy najszybciej dotrzeć można do szpitala w Myślenicach – Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Myślenicach. Ponadto na terenie gminy funkcjonują 3 apteki: dwie apteki w Sułkowicach, jedna w Krzywaczce. Dla bezpieczeństwa mieszkańców w czterech punktach na terenie gminy zostały zamontowane defibrylatory AED.

Gmina Sułkowice prowadzi następujące placówki edukacyjne:

1. Zespół Placówek Oświatowych w Biertowicach, w skład którego wchodzi: Przedszkole Samorządowe w Biertowicach i Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Biertowicach;
2. Zespół Placówek Oświatowych w Harbutowicach, w skład którego wchodzi: Przedszkole Samorządowe w Harbutowicach i Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Harbutowicach;
3. Zespół Placówek Oświatowych im. św. Jadwigi Królowej Polski w Krzywaczce, w skład którego wchodzi: Przedszkole Samorządowe w Krzywaczce, Szkoła Podstawowa im. Św. Jadwigi Królowej Polski w Krzywaczce;
4. Zespół Placówek Oświatowych w Rudniku, w skład którego wchodzi: Przedszkole Samorządowe w Rudniku, Szkoła Podstawowa im. Króla Kazimierza III Wielkiego w Rudniku;
5. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza w Sułkowicach;
6. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Sułkowicach;
7. Przedszkole Samorządowe Nr 1 w Sułkowicach;
8. Przedszkole Samorządowe Nr 2 im. św. Mikołaja w Sułkowicach.

⁵ Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Sułkowice na lata 2020-2023 z perspektywą do 2035 r., s. 25.

W placówkach kształcenia podstawowego w roku szkolnym 2021/2022 kształciło się ogółem 1350 uczniów, o 2,5% mniej niż w roku szkolnym 2017/2018. Natomiast z opieki przedszkolnej w gminie korzystało w sumie 700 dzieci, tj. o ponad 18% więcej niż względem pierwszego roku analizy. Zgodnie z danymi GUS liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) w 2022 r. w gminie Sułkowice wynosiła 810 osób. Udział dzieci objętych opieką przedszkoli utrzymuje się na względnie stałym poziomie i w 2022 r. wyniósł 84,8%.

Rodzice dzieci do lat 3 mogli korzystać z Niepublicznego Żłobka „Radosne Serce”, prowadzonego przez Stowarzyszenie Radosne Serce. Oferował on 30 miejsc. Rada Miejska podjęła uchwałę o dofinansowaniu pobytu w placówce każdego dziecka zamieszkałego na terenie gminy Sułkowice i korzystającego ze żłobka w wymiarze co najmniej 8 godzin dziennie.

Pierwszą jednostką gminy Sułkowice, odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu kultury, jest Sułkowicki Ośrodek Kultury. Drugą instytucją kultury działającą w gminie Sułkowice jest Gminna Biblioteka Publiczna im. ks. J. Sadzika. Główna siedziba mieści się w Sułkowicach, ale oprócz niej działają filie w Rudniku i Harbutowicach oraz punkt biblioteczny w Krzywaczce. Przy Bibliotece istnieje również Izba Tradycji. W Izbie Tradycji funkcjonującej w gminie od 2007 r. (najpierw przy Ośrodku Kultury, później przy GBP) zgromadzono około 500 eksponatów związanych z gminą, w tym m.in. kroniki, pamiątki, narzędzia kowalskie, odznaczenia, puchary, stroje czy wydawnictwa poświęcone gminie (najstarsze z 1772 r.).

W budynku dawnego internatu w Sułkowicach mieści się ponadto Galeria Internat, działająca od 1999 r. Prezentowane są w niej wystawy malarstwa, ceramiki, rzeźby, itp. Wystawiają się tam artyści zarówno krajowi, jak i zagraniczni. Galeria organizuje plenery malarskie, warsztaty artystyczne oraz sesje.

Mieszkańcy mogą korzystać z obiektów sportowych zlokalizowanych przede wszystkim przy placówkach edukacyjnych na terenie gminy. Należą do nich:

- 2 boiska do piłki nożnej i boisko do koszykówki przy Szkole Podstawowej nr 2 w Sułkowicach,
- boiska do piłki siatkowej i koszykówki przy Szkole Podstawowej nr 1 w Sułkowicach,
- boisko do koszykówki przy Zespole Placówek Oświatowych w Krzywaczce,
- boiska przy Zespołach Placówek Oświatowych w Harbutowicach i Biertowicach oraz Szkole Podstawowej nr 1 w Sułkowicach - ogólnodostępne,
- hale sportowe w Szkole Podstawowej nr 2 w Sułkowicach i Zespole Placówek Oświatowych w Rudniku,
- sale gimnastyczne w Zespołach Placówek Oświatowych w Harbutowicach, Krzywaczce, Rudniku i Biertowicach oraz Szkole Podstawowej nr 1 w Sułkowicach,
- siłownia w Zespole Placówek Oświatowych w Rudniku, z której mogą korzystać odpłatnie osoby prywatne

- boisko do piłki nożnej i siatkowej oraz siłownia przy Zespole Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Sułkowicach (organem prowadzącym placówki jest Powiat Myślenicki).

Ponadto mieszkańcy mogą korzystać z placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych zlokalizowanych na terenie gminy. W Krzywaczce i Harbutowicach zlokalizowane są świetlice wiejskie, udostępniane mieszkańcom. Obiekty te znajdują się w stanie technicznym dobrym.

Ocenie w kontekście jakości przestrzeni publicznej poddano również dostęp mieszkańców do terenów zielonych i rekreacyjnych. Analiza przestrzenna wskazała na nierównomierny dostęp do tego typu przestrzeni. W przypadku miejscowości Rudnik oraz Sułkowice część mieszkańców nie ma dostępu (lub jest on utrudniony) do terenów o charakterze rekreacyjnym⁶.

I.5. Sfera techniczna

Grupa zjawisk negatywnych w ramach sfery technicznej rozumiana jest głównie jako degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkalnym oraz brak rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. W związku z tym, że stan techniczny budynków zabytkowych jest zwykle niezadowalający, zaś utrzymanie ich wartości historycznej wymaga znacznych nakładów finansowych, analiza dotycząca liczby zabytków w gminie została zakwalifikowana do sfery technicznej. Na terenie gminy zlokalizowanych jest w sumie 181 budynków wpisanych do ewidencji zabytków, z czego aż 42,5% w miejscowości Sułkowice. Duża koncentracja obiektów dziedzictwa kulturowego i historycznego stanowi potencjał szczególnej rangi dla działań rewitalizacyjnych.

Tabela 12 Udział zabytków przypadających na miejscowość [%].

Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	20,00
Sułkowice	42,53
Biertowice	9,94
Harbutowice	9,94
Krzywaczka	23,20
Rudnik	14,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków.

I.6. Sfera środowiskowa

W celu zaspokojenia potrzeb grzewczych w gminie wykorzystuje się głównie paliwa stałe (ok. 72% całkowitego zapotrzebowania), w tym węgiel (ok. 49%) i biomasę (ok. 23%). Spaliny emitowane przez kominy o wysokości ok. 10 m (budynki mieszkalne) rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą

⁶ Szczegółowy wykaz lokalizacji zamieszczony został w Tab. 15.

w okresie zimowym inwersją temperatury sprzyja kumulacji zanieczyszczeń (głównie pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5), tzw. niska emisja. Ponadto spalanie ww. paliw stałych w przestarzałych kotłach w sektorze budynków mieszkalnych w gminie przyczynia się do przekroczenia dopuszczalnych stężeń benzo(a)pirenu⁷.

Natomiast zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w gminie zlokalizowane są 6283 obiekty ogrzewane indywidualnym źródłem – piecem, z czego aż 56,69% stanowiły piece opalane węglem.

Tabela 13 Udział budynków, w których głównym źródłem ogrzewania są piece na węgiel w ogóle budynków zgłoszonych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków [%].

Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	56,69
Sułkowice	53,20
Biertowice	58,07
Harbutowice	68,49
Krzywaczka	48,37
Rudnik	62,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sułkowicach.

Analiza przestrzenna wskazała obszary, w których występuje szczególna koncentracja szkodliwych źródeł ogrzewania, a co za tym idzie - zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego. Największy udział budynków ogrzewanych węglem odnotowany został w miejscowościach Harbutowice, Rudnik i Biertowice.

I.7. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji

I.7.1. Identyfikacja obszarów zdegradowanych

Obszar zdegradowany to przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców.

Wyznaczając obszar zdegradowany uwzględniono powyższe zalecenia. Diagnoza oparta została na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim problemy społeczne w gminie Sułkowice. Dokonano również analizy podstawowych obszarów funkcjonowania gminy - gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej.

Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników, które posłużyły zarówno do analizy porównawczej sytuacji w gminie na tle regionu, jak również przede wszystkim do przestrzennego zobrazowania wewnętrznego zróżnicowania. Poziom wewnętrznych dysproporcji rozwoju zbadany został w odniesieniu do 5 jednostek stanowiących miejscowości. Dla wskazanych jednostek pozyskano dane statystyczne Urzędu

⁷ Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Sułkowice na lata 2020-2023 z perspektywą do 2035 r., s. 25.

Miejskiego oraz instytucji zewnętrznych, m.in. Powiatowego Urzędu Pracy w Myślenicach czy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułkowicach. Dodatkowym narzędziem służącym pozyskaniu informacji na potrzeby zarówno diagnozy, jak i delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji były dokumenty o charakterze planistycznym gminy, w tym Strategia Rozwoju Gminy, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Dane poddano ocenie pod kątem stworzenia zestawu porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej cechy do miejscowości. Dobór wskaźników opierał się przede wszystkim na poprawności metodologicznej. Zestaw wskaźników musiał w sposób czytelny przedstawiać dany problem, być łatwy w odbiorze, powinien opierać się o dostępne dane umożliwiające jego weryfikację, powinien również pozwolić na ocenę dysproporcji rozwojowych w gminie oraz powinien być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi.

W wyniku powyższej procedury powstało zestawienie 17 wskaźników, które zastosowano dla ostatecznego wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Tabela 14 Wskaźniki sytuacji kryzysowych zdiagnozowanych w gminie Sułkowice.

SFERA	WSKAŹNIKI
SPOŁECZNA	1. Udział osób w wieku poprodukcyjnym (%) 2. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na 1000 mieszkańców 6. Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców 7. Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych (%) 8. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (%) 9. Udział bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych (%) 10. Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych (%) 11. Frekwencja w wyborach prezydenckich 2020 (%) 12. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty (%) 13. Liczba kart bibliotecznych na 1000 mieszkańców
GOSPODARCZA	14. Podmioty gospodarcze REGON na 1000 mieszkańców
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	15. Dostęp do terenów zielonych i rekreacyjnych (tak/ nie)
TECHNICZNA	16. Udział zabytków przypadających na miejscowość (%)
ŚRODOWISKOWA	17. Udział budynków ogrzewanych węglem w ogóle zgłoszonych do CEEB źródeł ciepła [%]

Źródło: opracowanie własne.

Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów uznana zostanie jednostka, która charakteryzuje się kumulacją problemów społecznych (tj. na 13 analizowanych

wskaźników w sferze społecznych, wartości niekorzystne wystąpiły w przypadku co najmniej 6) oraz występują na jej terenie zjawiska negatywne w co najmniej jednej z pozostałych sfer. Tak przeprowadzone postępowanie badawcze pozwoliło wskazać 4 jednostki, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego. Są to miejscowości: Biertowice, Harbutowice, Rudnik oraz Sułkowice.

Tabela 15 Zestawienie wskaźników do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w gminie Sułkowice.

	Udział osób w wieku poprodukcyjnym (%)	liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na 1000 mieszkańców	liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	udział bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	frekwencja w wyborach prezydenckich 2020 (%)	średni wynik egzaminu ósmoklasisty (%)	liczba kart bibliotecznych na 1000 mieszkańców	podmioty gospodarcze REGON na 1000 mieszkańców	dostęp do terenów zielonych i rekreacyjnych (tak/ nie)	udział zabytków przypadających na miejscowość (%)	Udział budynków ogrzewanych węglem (%)	liczba wskaźników spełniających kryterium degradacji				
																		SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA	SFERA TECHNICZNA i ŚRODOWISKOWA	OBSZAR ZDEGRADOWANY
<i>GMINA (wartość referencyjna)</i>	16,40	30,33	17,25	2,52	1,53	1,19	45,56	42,22	20,56	18,33	67,89	47,97	62,25	94,90	-	20,00	56,69					
Biertowice	16,38	43,96	21,98	2,00	0,00	1,80	50,00	55,56	16,67	33,33	72,30	69,00	24,98	109,89	tak	9,94	58,07	7	0	0	1	8
Harbutowice	15,67	59,12	29,00	2,79	2,79	1,39	40,00	48,00	16,00	24,00	62,34	59,33	174,57	52,98	tak	9,94	68,49	8	1	0	1	10
Krzywaczka	14,50	19,60	16,17	1,47	0,00	0,78	62,50	37,50	18,75	25,00	71,91	76,00	58,79	109,75	tak	23,20	48,37	3	0	0	1	4
Rudnik	16,57	14,89	6,77	1,35	0,00	0,97	55,56	33,33	25,00	19,44	67,03	46,86	28,97	95,59	nie*	14,94	62,95	7	0	1	1	9
Sułkowice	17,09	32,41	19,57	3,52	2,75	1,30	38,82	42,35	21,18	11,76	67,44	46,21	57,02	99,07	nie*	42,53	53,20	11	0	1	1	13

* W przypadku miejscowości Rudnik i Sułkowice analiza przestrzenna wskazała, że rozkład terenów zieleni i rekreacyjnych jest nierównomierny. Tym samym nie wszyscy mieszkańcy mogą korzystać z tego typu przestrzeni/infrastruktury. Uznano więc, że jest sytuacja niekorzystna w ramach analizowanej sfery funkcjonalno-przestrzennej.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 16 Zestawienie wskaźników dla gminy Sułkowice i obszaru zdegradowanego.

Wskaźniki	Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	Obszar zdegradowany (OZ)
1. Udział osób w wieku poprodukcyjnym (%).	16,40	16,97
2. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	33,33	40,12
3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	17,25	23,51
4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	2,52	3,76
5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na 1000 mieszkańców	1,53	2,55
6. Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	1,19	1,43
7. Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	45,56	43,22
8. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	42,22	46,61
9. Udział bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	20,56	18,64
10. Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	18,33	21,19
11. Frekwencja w wyborach prezydenckich 2020 (%)	67,89	67,84
12. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty (%)	47,97	48,48
13. Liczba kart bibliotecznych na 1000 mieszkańców	62,25	76,48
14. Podmioty gospodarcze REGON na 1000 mieszkańców	97,90	91,50
15. Dostęp do terenów zielonych i rekreacyjnych (tak/ nie)	-	nie
16. Udział zabytków przypadających na miejscowość (%)	20,00	57,50
17. Udział budynków ogrzewanych węglem (%)	56,69	57,86

Źródło: opracowanie własne.

1.7.2 Określenie obszaru rewitalizacji

Wyznaczając zasięg obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami:

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Obszar wyznaczony jako zdegradowany zajmuje 5220 ha, tj. 86,24% powierzchni gminy Sułkowice. Na tym terenie mieszka ponad 13 028 osób, czyli 86,46% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Tym samym, stosując powyżej wspomniane zasady, nie może on zostać wskazany w całości do rewitalizacji.

Podjęto decyzję o przeprowadzeniu dalszych analiz, które pozwoliłyby wyznaczyć obszar spełniający kryterium ludnościowe. W związku ze specyficzną strukturą osadniczą gminy nie było

możliwości podzielenia sołectw na mniejsze spójne „podjednostki”. Tym samym podjęto decyzję o analizie w odniesieniu do najmniejszej jednostki odniesienia, jaką jest ulica (konkretny adres) w przypadku miejscowości, w których istnieje taka możliwość (Rudnik i Sułkowice).

W efekcie tak przyjętej procedury wyznaczono ulice spełniające kryteria zdegradowania. Natomiast o jej ostatecznym zakwalifikowaniu do rewitalizacji zdecydowała rola, jaką dana przestrzeń pełni dla rozwoju lokalnego oraz konieczność zapewnienia zwartego przestrzennego obszaru. Podejście to gwarantuje efektywność działań rewitalizacyjnych.

Do obszaru rewitalizacji zakwalifikowano zatem miejscowość Harbutowice, w miejscowości Rudnik ulice: Bukową i Szkolną; w miejscowości Sułkowice ulice: 11 Listopada, 1-go Maja, 24 Lipca, ks. Józefa Sadzika, Kwiatowa, Os. Zielona, Rynek, Sportowa, Szkolna, Tysiąclecia. Ponadto w miejscowości Rudnik do obszaru rewitalizacji została włączona działka, na której działa Ochotnicza Straż Pożarna ze względu na możliwość prowadzenia tam przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 743 ha (podobszar Harbutowice - Harbutowice - 560 ha, podobszar Sułkowice - 128 ha, podobszar Rudnik - 55 ha) - 12,27% powierzchni gminy. Zamieszkuje go 3792 osób (1793 os. - podobszar Harbutowice, 281 os. - podobszar Rudnik, 1718 os. - podobszar Sułkowice), tj. 25,16% ogółu mieszkańców.

Tabela 17 Zestawienie wskaźników do wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

	udział osób w wieku poprodukcyjnym (%)	liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na 1000 mieszkańców	liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	udział bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	frekwencja w wyborach prezydenckich 2020 (%)	średni wynik egzaminu ósmoklasisty (%)	liczba kart bibliotecznych na 1000 mieszkańców	podmioty gospodarcze REGON na 1000 mieszkańców	dostęp do terenów zielonych i rekreacyjnych (tak/nie)	udział zabytków przypadających na miejscowość (%)	udział budynków ogrzewanych węglem (%)	liczba wskaźników spełniających kryterium degradacji				
																		SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA	SFERA TECHNICZNA I ŚRODOWISKOWA	OBSZAR REWITALIZACJI
GMINA (wartość referencyjna)	16,40	30,33	17,25	2,52	1,53	1,19	45,56	42,22	20,56	18,33	67,89	47,97	62,25	94,90		20,00	56,69					
Biertowice	16,38	43,96	21,98	2,00	0,00	1,80	50,00	55,56	16,67	33,33	72,30	69,00	24,98	109,89	tak	9,94	58,07	7	0	0	1	8
Harbutowice	15,67	59,12	29,00	2,79	2,79	1,39	40,00	48,00	16,00	24,00	62,34	59,33	174,57	52,98	tak	9,94	68,49	8	1	0	1	10
Krzywaczka	14,50	19,60	16,17	1,47	0,00	0,78	62,50	37,50	18,75	25,00	71,91	76,00	58,79	109,75	tak	23,20	48,37	3	0	0	1	4
Rudnik	16,57	14,89	6,77	1,35	0,00	0,97	55,56	33,33	25,00	19,44	67,03	46,86	28,97	95,59	nie	14,94	62,95	7	0	1	1	9
ul. Blakówka	16,18	19,61	19,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	64,38	43,00	9,80	88,24	nie	0,00	69,33	4	1	1	0	6
ul. Bukowa	16,83	19,80	19,80	9,90	0,00	0,99	0,00	100,00	0,00	100,00	64,38	37,67	19,80	178,22	nie	0,55	65,85	8	0	1	1	10
ul. Centralna	17,75	6,51	0,81	0,81	0,00	0,73	88,89	11,11	33,33	11,11	67,03	56,33	41,53	104,23	tak	4,42	57,79	5	0	0	1	6
ul. Dolna	16,82	25,35	16,13	2,30	0,00	1,15	40,00	40,00	40,00	20,00	64,38	50,67	27,65	94,47	tak	4,97	66,35	5	1	0	1	7
ul. Słoneczna	15,45	15,84	1,98	0,00	0,00	0,69	28,57	42,86	14,29	14,29	69,69	51,00	13,86	86,14	tak	4,42	68,17	2	1	0	1	4
ul. Starcówka	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	1,96	100,00	0,00	0,00	0,00	64,38	53,33	19,61	117,65	nie	0,00	56,10	5	0	1	0	6
ul. Szkolna	13,89	16,67	11,11	5,56	0,00	3,89	57,14	42,86	14,29	28,57	69,69	36,00	66,67	105,56	nie	0,00	53,41	6	0	1	0	7
Sułkowice	17,09	32,41	19,57	3,52	2,75	1,30	38,82	42,35	21,18	11,76	67,44	46,21	57,02	99,07	nie	42,53	53,20	11	0	1	1	13
ul. 11 Listopada	17,56	11,45	3,82	0,00	0,00	0,38	100,00	100,00	0,00	0,00	68,21	63,00	41,98	95,42	tak	0,55	54,33	4	0	0	0	4
ul. 1-go Maja	21,78	49,50	39,60	0,00	9,90	0,50	100,00	100,00	0,00	0,00	69,51	76,33	84,16	400,99	nie	4,97	46,67	6	0	1	0	7
ul. 24 Lipca	25,61	85,37	48,78	12,20	0,00	1,22	100,00	0,00	0,00	0,00	68,21		60,98	60,98	nie	0,55	50,00	7	1	1	0	9

ul. Kowalska	18,17	50,36	17,99	7,19	8,99	2,16	41,67	58,33	16,67	16,67	68,21	63,00	44,96	93,53	nie	4,42	61,40	8	1	1	1	11
ul. kpt. Stanisława Stanaszka	3,85	96,15	96,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	68,21		38,46	76,92	nie	0,00	53,33	3	1	1	0	5
ul. Krzywa	21,32	80,88	0,00	0,00	0,00	0,74	0,00	0,00	100,00	0,00	69,51	67,33	51,47	58,82	nie	1,66	56,86	4	1	1	1	7
ul. ks. Józefa Sadzika	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	nie	0,00	0,00	0	0	0	0	0
ul. Kwiatowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	tak	0,00	0,00	0	0	0	0	0
ul. Leśna	16,80	0,00	0,00	0,00	0,00	3,20	50,00	0,00	25,00	0,00	69,51	78,67	168,00	40,00	nie	0,00	47,17	4	1	1	0	6
ul. Na Granicy	17,50	0,00	0,00	0,00	0,00	2,50	0,00	100,00	0,00	0,00	69,51		0,00	150,00	nie	0,00	66,67	4	0	1	1	6
ul. Na Oblasek	8,90	41,88	31,41	5,24	0,00	2,09	25,00	50,00	0,00	0,00	65,82	76,00	83,77	78,53	nie	0,00	55,07	6	1	1	0	8
ul. Na Węgry	17,01	34,48	25,29	6,90	0,00	1,38	16,67	33,33	0,00	0,00	65,82	47,00	39,08	94,25	nie	2,76	52,78	8	1	1	0	10
ul. Os. Zielona	22,84	21,55	21,55	0,00	0,00	0,86	50,00	0,00	50,00	50,00	66,21	32,00	68,97	60,34	nie	0,00	48,28	7	1	1	0	9
ul. Partyzantów	16,64	38,58	28,74	2,27	0,00	1,44	42,11	47,37	26,32	15,79	65,82	56,00	43,12	68,84	nie	10,50	58,28	8	1	1	1	11
ul. Polna	18,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	69,51		0,00	187,50	nie	0,00	40,00	2	0	1	0	3
ul. Ptasznica	11,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	66,21		23,81	571,43	nie	0,55	45,45	2	0	1	0	3
ul. Rynek	37,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	68,21		375,00	1375,00	tak	1,66	30,00	1	0	0	0	1
ul. Smereczyńskiego	15,00	8,33	8,33	8,33	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	69,51	65,67	50,00	41,67	nie	0,00	52,78	3	1	1	0	5
ul. Sportowa	13,82	29,61	3,29	3,29	3,29	0,66	50,00	0,00	100,00	0,00	69,51	81,00	125,00	125,00	tak	3,31	47,80	4	0	0	0	4
ul. Starowiejska	15,50	93,02	93,02	15,50	7,75	1,55	100,00	0,00	0,00	0,00	65,82	26,33	38,76	85,27	tak	0,00	62,75	9	1	0	1	11
ul. Sucha Góra	10,67	5,62	5,62	5,62	5,62	0,56	100,00	100,00	0,00	100,00	69,51	74,00	50,56	67,42	nie	1,66	58,54	6	1	1	1	9
ul. Szkolna	22,83	18,87	9,43	5,66	3,77	0,75	50,00	25,00	25,00	25,00	66,21	54,33	45,28	118,87	tak	0,00	36,21	8	0	0	0	8
ul. Ślusarska	14,44	11,11	11,11	0,00	11,11	2,22	0,00	100,00	50,00	0,00	68,21	81,33	55,56	88,89	nie	0,00	54,55	5	1	1	0	7
ul. Tysiąclecia	26,53	20,41	20,41	0,00	0,00	2,04	50,00	100,00	0,00	50,00	69,51	73,67	71,43	132,65	nie	1,10	30,56	6	0	1	0	7
ul. Wąska	15,20	16,00	16,00	8,00	16,00	2,40	0,00	0,00	66,67	33,33	68,21	42,00	48,00	56,00	nie	1,10	61,22	7	1	1	1	10
ul. Wolności	10,06	31,45	31,45	0,00	0,00	2,52	25,00	25,00	25,00	0,00	68,21	69,67	81,76	94,34	nie	1,10	54,88	4	1	1	0	6
ul. Wyzwolenia	17,97	16,95	10,17	6,78	6,78	1,36	25,00	75,00	0,00	0,00	65,82	63,33	54,24	77,97	nie	2,76	49,12	7	1	1	0	9
ul. Zagroda	21,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	68,21	77,67	146,34	73,17	nie	0,00	41,67	1	1	1	0	3
ul. Zagumnie	14,96	24,62	0,00	0,00	0,00	1,14	33,33	50,00	0,00	0,00	69,51	81,33	62,50	75,76	nie	2,21	47,91	1	1	1	0	3
ul. Zarzecze	14,98	35,24	30,84	0,00	0,00	1,32	33,33	0,00	33,33	0,00	69,51	36,67	30,84	88,11	nie	1,66	58,00	6	1	1	1	9

Ulice: 11 Listopada, ks Józefa Sadzika, Kwiatowa i Sportowa zostały zakwalifikowane do obszaru rewitalizacji ze względu na konieczność stworzenie zwartej przestrzeni obszaru.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 18 Zestawienie wskaźników dla gminy Sułkowice i obszaru rewitalizacji.

Wskaźniki	Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	Obszar zdegradowany (OR)
1. Udział osób w wieku poprodukcyjnym (%).	16,40	17,91
2. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	33,33	41,40
3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	17,25	21,26
4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	2,52	3,16
5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na 1000 mieszkańców	1,53	2,64
6. Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	1,19	1,21
7. Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	45,56	47,83
8. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	42,22	45,65
9. Udział bezrobotnych do 25. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	20,56	19,57
10. Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	18,33	26,09
11. Frekwencja w wyborach prezydenckich 2020 (%)	67,89	67,63
12. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty (%)	47,97	42,78
13. Liczba kart bibliotecznych na 1000 mieszkańców	62,25	118,14
14. Podmioty gospodarcze REGON na 1000 mieszkańców	97,90	98,36
15. Dostęp do terenów zielonych i rekreacyjnych (tak/ nie)	-	nie
16. Udział zabytków przypadających na miejscowość (%)	20,00	23,76
17. Udział budynków ogrzewanych węglem (%)	56,69	58,23

Źródło: opracowanie własne.

SPIS TABEL

Tabela 1 Zmiana liczby mieszkańców gminy Sułkowice w latach 2018-2022.....	4
Tabela 2 Struktura mieszkańców według ekonomicznych grup wieku w latach 2018-2022.	4
Tabela 3 Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców w 2022 r. [%]....	5
Tabela 4 Negatywne zjawiska społeczne w gminie Sułkowice – bezrobocie.	7
Tabela 5 Negatywne zjawiska społeczne w gminie Sułkowice . pomoc społeczna.	8
Tabela 6 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w 2022 r. (%).....	10
Tabela 7 Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 r.....	10
Tabela 8 Biblioteki i poziom czytelnictwa w 2018 i 2022 r.	11
Tabela 9 Liczba kart bibliotecznych na 1000 mieszkańców.....	11
Tabela 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w 2022 r.	12
Tabela 11 Udział korzystających z instalacji sieciowych w 2018 i 2022 r. w gminie Sułkowice. .	13
Tabela 12 Udział zabytków przypadających na miejscowość [%].....	16
Tabela 13 Udział budynków, w których głównym źródłem ogrzewania są piece na węgiel w ogóle budynków zgłoszonych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków [%].	17
Tabela 14 Wskaźniki sytuacji kryzysowych zdiagnozowanych w gminie Sułkowice.....	18
Tabela 15 Zestawienie wskaźników do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w gminie Sułkowice.....	20
Tabela 16 Zestawienie wskaźników dla gminy Sułkowice i obszaru zdegradowanego.....	21
Tabela 17 Zestawienie wskaźników do wyznaczenia obszaru rewitalizacji.....	23
Tabela 18 Zestawienie wskaźników dla gminy Sułkowice i obszaru rewitalizacji.	25

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Gmina Sułkowice.	3
Rysunek 2 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2018-2022.....	6
Rysunek 3 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców.....	12